

Đại Học Công Nghiệp Thành Phố Hồ Chí Minh

Bài 2 : Hệ thống điều khiển LCD (Liquid Crystal display)

Bộ môn: Điện Tử Máy Tính

GV: Lê Lý Quyên Quyên

Mail: lelyquyenquyen@iuh.edu.vn

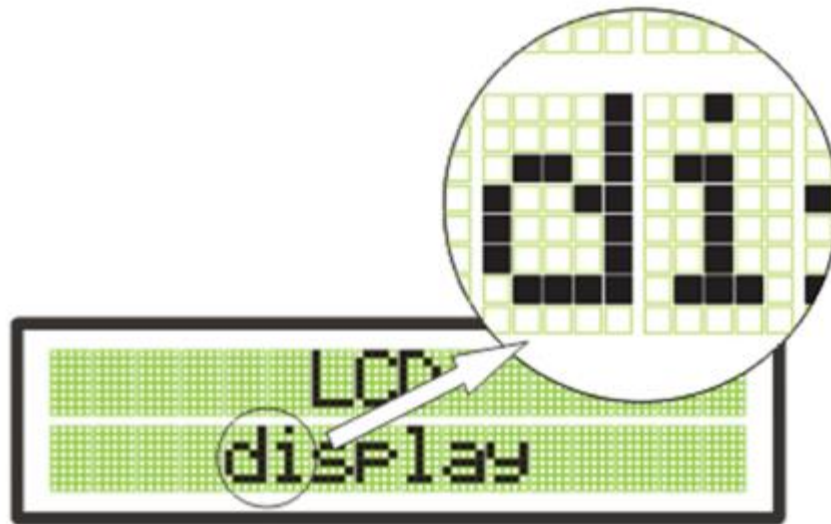
1. Giới thiệu LCD - HD44780

- LCD 16x2 có thể hiển thị tất cả các ký tự trong bảng mã ASCII và 8 ký tự do người dùng tự tạo ra

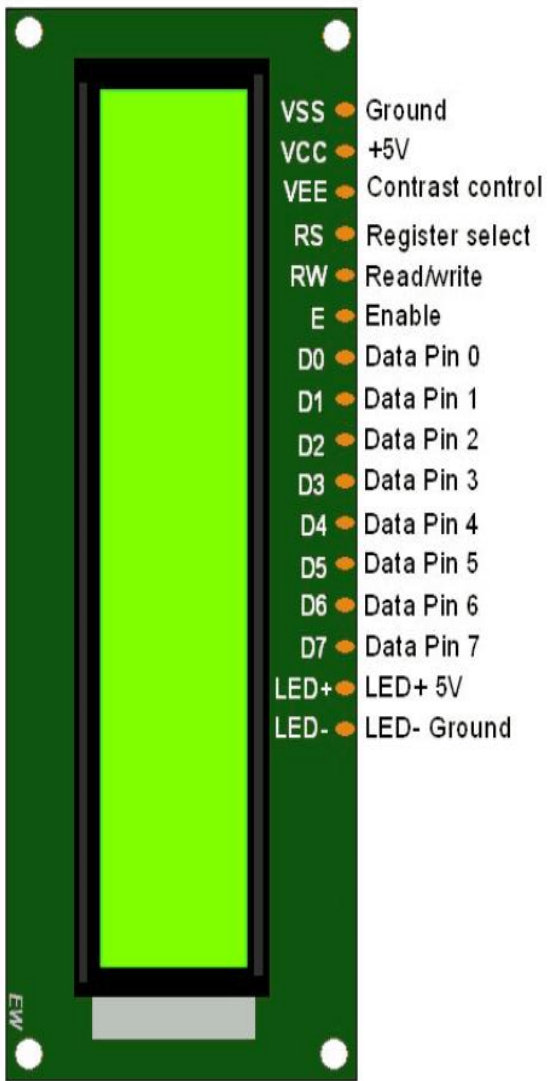
Màn hình LCD

LCD 16x2 có 2 dòng, mỗi dòng có khả năng hiển thị 16 kí tự, mỗi kí tự là một ma trận điểm(dot matrix) 5x8 hoặc 5x11

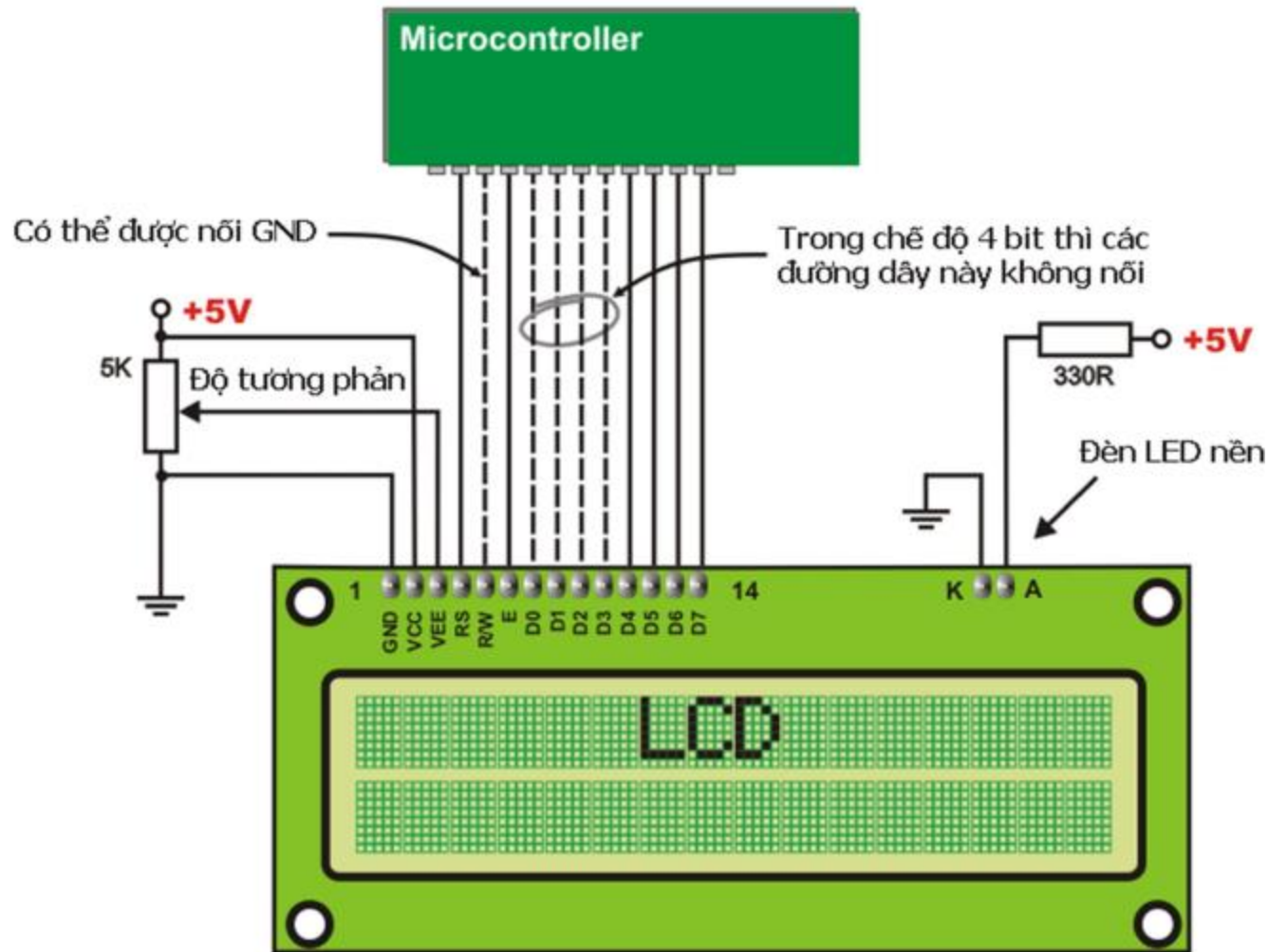
Hình 4.2: Ký tự được hiển thị trên màn hình LCD

2. Sơ đồ chân

Thứ tự chân	Tên chân	Chức năng
1	VSS	GND của LCD
2	VCC	Nguồn cấp cho LCD
3	VEE	Điều chỉnh độ tương phản (cần được gắn với biến trở)
4	RS	Chọn thanh ghi RS=0: Đưa LCD vào chế độ ghi lệnh RS=1: Đưa LCD vào chế độ ghi dữ liệu (dữ liệu xuất lên màn hình)
5	RW	Chọn chế độ đọc/ghi LCD RW=0: Vi điều khiển truyền dữ liệu vào LCD RW=1: Vi điều khiển đọc dữ liệu từ LCD
6	E	E=0: Vô hiệu hóa đọc/ghi E=1: Cho phép LCD đọc/ghi E chuyển từ mức 1 về 0: bắt đầu đọc/ghi LCD
7	D0	Dữ liệu bit thứ 0
8	D1	Dữ liệu bit thứ 1
9	D2	Dữ liệu bit thứ 2
10	D3	Dữ liệu bit thứ 3
11	D4	Dữ liệu bit thứ 4
12	D5	Dữ liệu bit thứ 5
13	D6	Dữ liệu bit thứ 6
14	D7	Dữ liệu bit thứ 7
15	LED+	Nguồn dương cấp cho LED nền
16	LED-	Nguồn âm cấp cho LED nền

Kết nối LCD

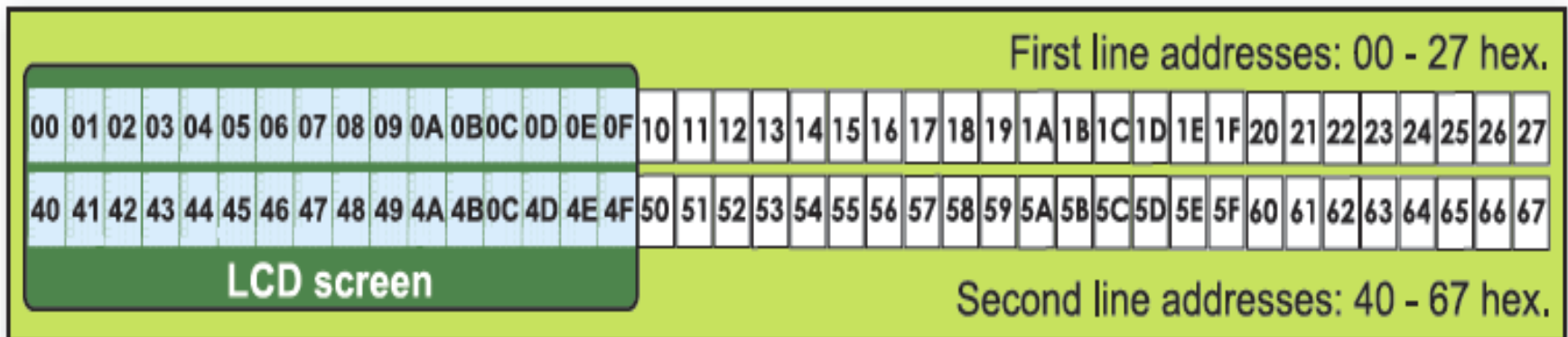

3. Bộ nhớ trong của LCD

a. DDRAM

DDRAM là bộ nhớ tạm chứa các ký tự cần hiển thị lên LCD, bộ nhớ này gồm có 80 ô được chia thành hai hàng, mỗi ô có độ rộng 8 bit và được đánh số từ 0 ÷ 39 (00 ÷ 27 hex) cho dòng 1, từ 64 ÷ 103 (40 ÷ 67 hex) cho dòng 2. Mỗi ô nhớ tương ứng với một ô trên màn hình LCD

DDRAM memory

b. CGROM

CGROM là vùng nhớ cố định chứa định nghĩa font cho các ký tự, mỗi ký tự trong vùng nhớ CGROM chính là mã ASCII của ký tự đó

Lower 4 Bits	Upper 4 Bits	0000	0001	0010	0011	0100	0101	0110	0111	1000	1001	1010	1011	1100	1101	1110	1111
xxxx0000	CG RAM (1)			0	1	A	Q	a	q				-	9	3	α	p
xxxx0001	(2)			!	1	A	Q	a	q				°	7	4	ä	q
xxxx0010	(3)			"	2	B	R	b	r				「	イ	ツ	ρ	θ
xxxx0011	(4)			#	3	C	S	c	s				」	ウ	テ	ε	∞
xxxx0100	(5)			\$	4	D	T	d	t				、	エ	ト	μ	Ω
xxxx0101	(6)			%	5	E	U	e	u				・	オ	ナ	℃	Ü
xxxx0110	(7)			&	6	F	V	f	v				ヲ	カ	ニ	ρ	Σ
xxxx0111	(8)			'	7	G	W	g	w				ア	キ	ヌ	g	π
xxxx1000	(1)			(8	H	X	h	x				ィ	ク	ネ	フ	×
xxxx1001	(2))	9	I	Y	i	y				ウ	ケ	ル	「	y
xxxx1010	(3)			*	:	J	Z	j	z				エ	コ	ハ	j	〒
xxxx1011	(4)			+	;	K	C	k	c				オ	サ	ヒ	*	斤
xxxx1100	(5)			,	<	L	¥	l	¥				ヤ	シ	フ	Φ	円
xxxx1101	(6)			-	=	M	J	m	}				ユ	ズ	ハ	も	÷
xxxx1110	(7)			.	>	N	^	n	→				ヨ	セ	ホ	ん	
xxxx1111	(8)			/	?	O	_	o	←				ッ	ソ	マ	ö	■

Vùng nhớ CGROM.

c. CGRAM

CGRAM là vùng nhớ chứa các ký tự do người dùng tự định nghĩa, mỗi ký tự có kích thước **5x8** và được dành cho 8 ô nhớ 8 bit. Các ký tự thường được định nghĩa trước và được gọi hiển thị khi cần thiết. Vùng này có tất cả 64 ô nhớ nên **có tối đa 8 ký tự** được định nghĩa

4. Cách đọc địa chỉ ký tự trong bảng mã ASCII

Mỗi kí tự trong bảng mã ASCII được lưu trong địa chỉ 8 bit, đọc địa chỉ 4 bit đầu theo theo cột, đọc địa chỉ 4 bit sau theo hàng tương ứng với vị trí của ký tự đó

- Khi lập trình ta có thể nhập trực tiếp ký tự từ bàn phím hoặc lấy theo địa chỉ trong bảng mã ASCII

Ví dụ:

Ký tự 0 có địa chỉ là :

0b00110000=0x30

Ký tự A có địa chỉ là :

0b01000001=0x41

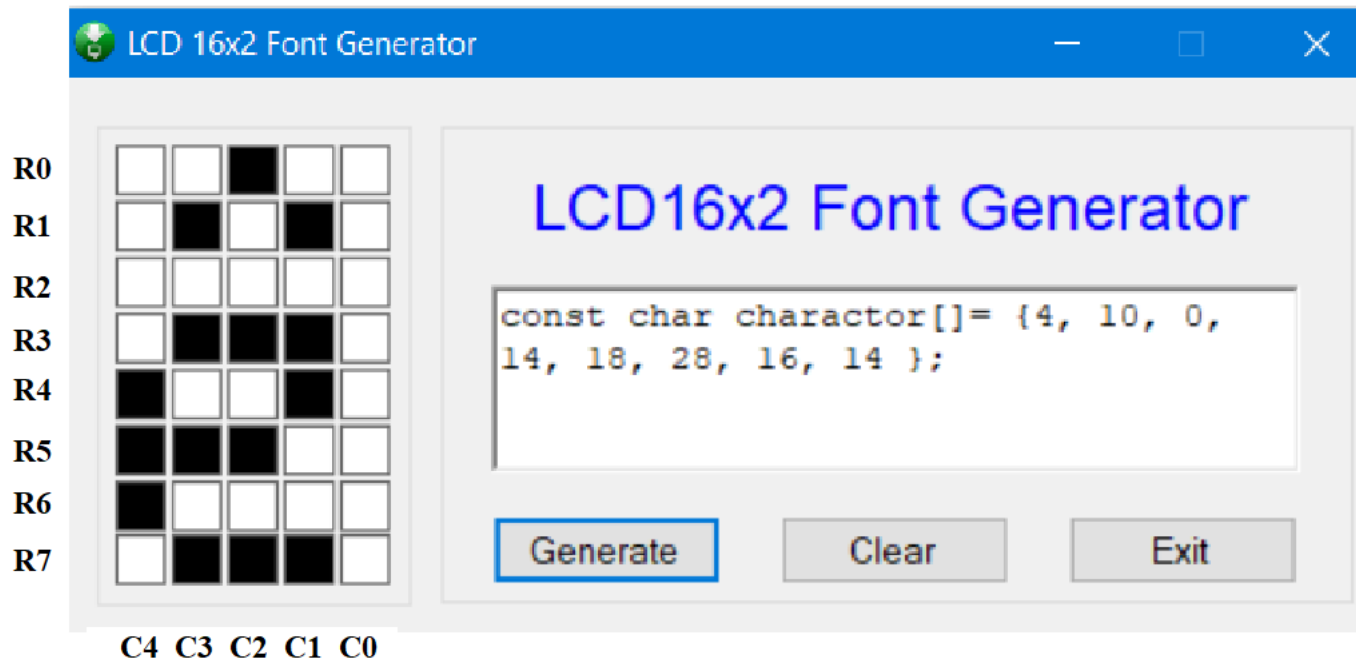
4 bit đầu

4 bit sau

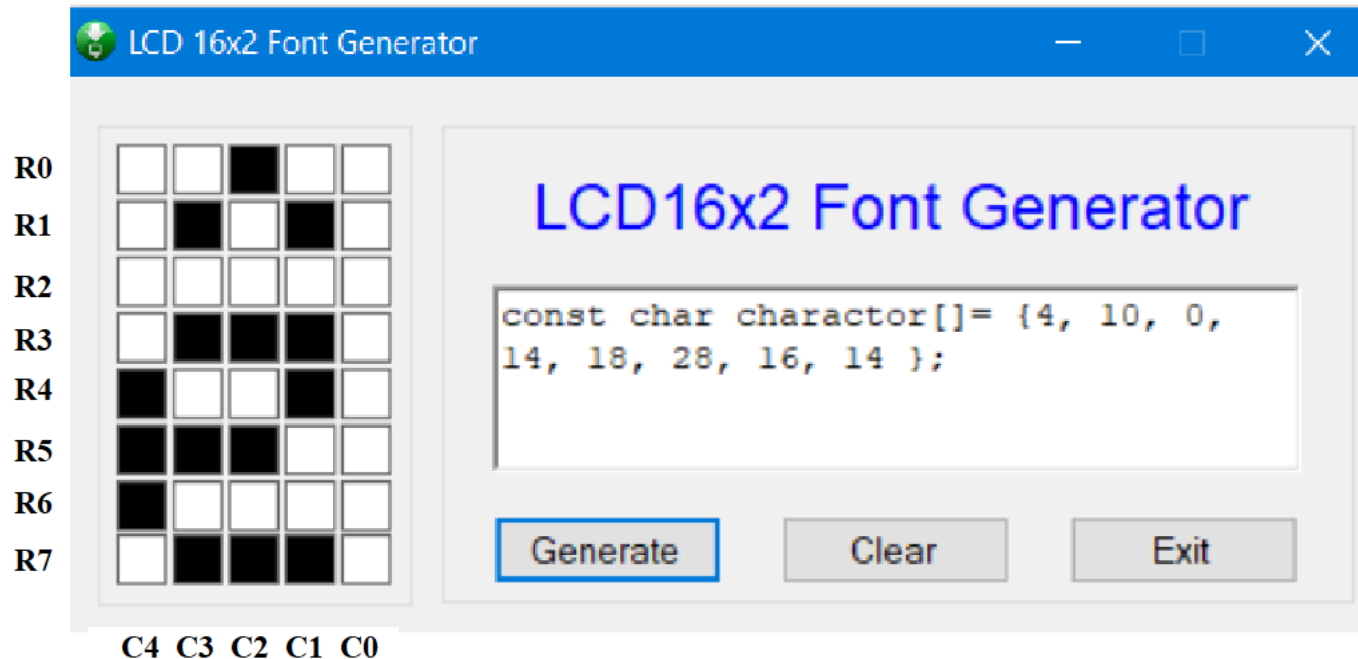
Lower 4 Bits \ Upper 4 Bits	0000	0001	0010	0011	0100
xx xx 0000	CG RAM (1)			0	a
xx xx 0001	(2)		!	1	A

5. Cách tạo ký tự tự do(do người dùng định nghĩa):

Vẽ ký tự cần tạo trên ma trận 5x8, các vị trí cần hiển thị sẽ điền số 1, không hiển thị điền số 0.

Ví dụ: tạo chữ ê

- Mã tạo ra theo số Decimal:

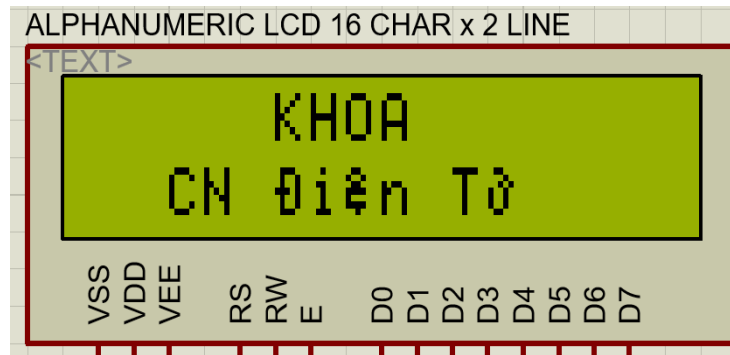
```
const char charactor[]= {4, 10, 0, 14, 18, 28, 16, 14 };
```

- Mã tạo ra theo số Hex:

```
const char charactor[]= {0X04, 0X0A, 0X00, 0X0E, 0X12, 0X1C,  
0X10, 0X0E };
```

6. Địa chỉ ký tự tự do:

8 ký tự tự do sẽ được lưu vào địa chỉ từ 0x00 → 0x07, theo thứ tự tạo ra của các ký tự

Mã chữ Đ
địa chỉ 0x00

Ví dụ line 2 của LCD hiển thị có 3 ký tự tự do là Đ, ệ, ử, ta sẽ khai báo :
`const char dat_line2[] = {0x43,0X4E,' ',0x00,0X69,0X01,0X6E,' ',0X54,0X02`

Mã chữ ệ
địa chỉ 0x01

Mã chữ
địa chỉ
0x02

Cách đọc vị trí các kí tự trên LCD 16x2

LCD 16x2

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
0			A	B	C	D										
1			E	F	G	H										

Cột

hàng

Ví dụ : đọc vị trí của chữ A, F
chữ A có vị trí là : cột 2, hàng 0
chữ F có vị trí là : cột 3, hàng 1

Các bước tạo project MPLABX hiển thị LCD

2 Thư viện :

lcd.h : chứa khai báo lệnh và khai báo kết nối

lcd.c : chứa nội dung của các hàm điều khiển LCD

Các bước :

1. Tạo project MPLABX như bình thường

2. Chép 2 thư viện **lcd.c và lcd.h** vào cùng đường dẫn với file **main.c** của project đang lập trình

3.+Bổ sung thư viện **lcd.c** vào **Source Files** của project đang lập trình
(**Source Files->chuột phải->Add Existing Item->lcd.c**)

+Bổ sung thư viện **lcd.h** vào **Header Files** của project đang lập trình
(**Header Files->chuột phải->Add Existing Item->lcd.h**)

4. Viết code trong file main.c như bình thường

Các hàm được hỗ trợ trong thư viện lcd

```
void lcd_init(void); // Khởi động LCD.
void lcd_gotoxy(unsigned char col, unsigned char row); // Định tọa độ trên LCD.
void lcd_putc(char c); // Ghi một ký tự lên LCD.
void lcd_puts(const char* s); // Ghi một chuỗi lên LCD.
void lcd_ShiftLeft(void); // Dịch chuyển nội dung sang trái.
void lcd_ShiftRight(void); // Dịch chuyển nội dung sang phải.
void lcd_MoveRight(unsigned char p); // Di chuyển sang phải p vị trí.
void lcd_MoveLeft(unsigned char p); // Di chuyển sang trái p vị trí.
unsigned char lcd_busy(void); // Thông báo LCD bạn xử lý thông tin.
// Đọc một byte dữ liệu từ LCD.
unsigned char lcd_get_byte(unsigned char rs);
// Ghi một byte dữ liệu/lệnh lên LCD.
void lcd_put_byte(unsigned char a, unsigned char b);
// Hiện thị từng ký tự trong chuỗi theo thời gian.
void lcd_String_Delay(unsigned char*s, unsigned int dly);
```

Các hàm thường dùng

void lcd_init(void); // Khởi động LCD.

→ sẽ cấu hình tất cả các chân nối vào LCD, do đó sẽ được gọi trong phần đầu chương trình

void lcd_gotoxy(unsigned char col, unsigned char row);

→ Đưa con trỏ đến cột col, hàng row trên màn hình LCD

VD: lcd_gotoxy(4,0): Đưa con trỏ đến cột 4, hàng 0

VD: lcd_gotoxy(3,1): Đưa con trỏ đến cột 3, hàng 1

Các hàm thường dùng

void lcd_putc(char c); // Ghi một ký tự lên LCD.

→ Lấy một ký tự trong CGROM ghi lên LCD

VD: `lcd_putc(0x41) = lcd_putc('A')` : ghi ký tự A lên LCD

`lcd_putc('\f')` ;//xóa màn hình

`lcd_putc('\n')` ;//xuống dòng

void lcd_puts(const char* s) // Ghi một chuỗi lên LCD.

→ Lấy một chuỗi ký tự trong CGROM ghi lên LCD

VD: `lcd_puts("DHCN TPHCM")` : ghi chuỗi "DHCN TPHCM" lên LCD

`lcd_puts("\f")` ;//xóa màn hình

`lcd_puts("\n")` ;//xuống dòng

```

void lcd_init()
{
// Khai bao bien.
unsigned char i;

// Dinh nghia ham.
    LCD_EN_TRIS = 0;           // Cau hinh cac chan ket noi LCD.
    LCD_RS_TRIS = 0;
    LCD_RW_TRIS = 0;
    LCD_DATA4_TRIS = 0;
    LCD_DATA5_TRIS = 0;
    LCD_DATA6_TRIS = 0;
    LCD_DATA7_TRIS = 0;

    __delay_ms(15);           // Tao tre cho cap nguồn LCD on dinh.

    LCD_RS = 0;
    LCD_RW = 0;
    LCD_EN = 0;

    lcd_put_nibble(3);        // Reset LCD
    __delay_ms(10);
    lcd_put_nibble(3);
    __delay_ms(10);
    lcd_put_nibble(3);
    __delay_ms(10);

    lcd_put_nibble(2);
    while(lcd_busy());

    lcd_put_byte(0,FOUR_BIT & LINES_5X7);           // Loai LCD.
    while(lcd_busy());

    lcd_put_byte(0,DON & CURSOR_OFF & BLINK_OFF);    // Bat
hien thi, tat con tro, tat chop tat con tro.
    while(lcd_busy());

    lcd_put_byte(0,0x01);           // Xoa man
hinh va dua con tro ve dau dong.
    while(lcd_busy());

    lcd_put_byte(0,SHIFT_DISP_LEFT);           // Che do dich
chuyen con tro.
    while(lcd_busy());
}

```

```
void lcd_gotoxy(unsigned char col, unsigned char row)
{
    // Khai bao bien.
    unsigned char address;

    // Dinh nghia ham.
    if(row!=0)        // Xac dinh ma qui dinh dia chi dong.
        address=0x40;    // Dong duoi.
    else
        address=0;      // Dong tren.

    address += col;

    lcd_put_byte(0,0x80|address);    // Gui lenh dieu khien sang
LCD.
    while(lcd_busy());
}
```

```
void lcd_putc(char c)
{
    // Khai bao bien.

    // Dinh nghia ham.
    switch(c)
    {
        case '\f':                // Xoa man hinh.
            lcd_put_byte(0,1);
            while(lcd_busy());
            break;
        case '\n':                // Xuong dong va dua con
tro ve dau dong.
            lcd_gotoxy(0,1);
            break;
        case '\b':
            lcd_put_byte(0,0x10);
            break;
        default:                  // Hien thi thong tin len
LCD.
            if(isprint(c))
            {
                lcd_put_byte(1,c);
                while(lcd_busy());
            }
            break;
    }
}
```

```
void lcd_puts(const char* s)
{
    // Khai bao bien.

    // Dinh nghia ham.
    while(*s)
    {
        lcd_putc(*s++);
    }
}
```

```
}

void lcd_String_Delay(unsigned char*s, unsigned int dly)
{
    // Khai bao bien.

    // Dinh nghia ham.
    while(*s!=0)
    {
        lcd_putc(*s++);
        // __delay_ms(dly);
    }
}
```

```
unsigned char lcd_busy()
{
    // Khai bao bien.
    unsigned char busy;

    // Dinh nghĩa ham.
    LCD_DATA4_TRIS = 1;           // Cau hình các chân kết nối
LCD.
    LCD_DATA5_TRIS = 1;
    LCD_DATA6_TRIS = 1;
    LCD_DATA7_TRIS = 1;

    LCD_RW = 1;
    LCD_RS = 0;
    __delay_us(20);
    LCD_EN = 1;
    __delay_us(20);

    busy = LCD_DATA7;           // Đọc bit báo báo.

    LCD_EN = 0;
    __delay_us(20);
    LCD_EN = 1;
    __delay_us(20);
    LCD_EN = 0;

    return busy;               // Trả về kết quả.
}
```

```
void lcd_put_nibble(unsigned char b)
{
    // Khai bao bien.
    BYTE_VAL temp;

    // Dinh nghia ham.
    LCD_DATA4_TRIS = 0;           // Cau hinh cac chan ket noi
LCD.
    LCD_DATA5_TRIS = 0;
    LCD_DATA6_TRIS = 0;
    LCD_DATA7_TRIS = 0;

    temp.Val = b;

    LCD_DATA4 = temp.bits.b0;    // Gui 4 bit thap.
    LCD_DATA5 = temp.bits.b1;
    LCD_DATA6 = temp.bits.b2;
    LCD_DATA7 = temp.bits.b3;

    __delay_us(20);
    LCD_EN = 1;
    __delay_us(20);
    LCD_EN = 0;
}
```

```
unsigned char lcd_get_byte(unsigned char rs)
{
    // Khai bao bien.
    BYTE_VAL b;

    // Dinh nghia ham.
    LCD_DATA4_TRIS = 1;           // Cau hinh cac chan ket noi
LCD.
    LCD_DATA5_TRIS = 1;
    LCD_DATA6_TRIS = 1;
    LCD_DATA7_TRIS = 1;

    LCD_RW = 1;

    if(rs)
        LCD_RS = 1;
    else
        LCD_RS = 0;
    __delay_us(20);

    LCD_EN = 1;
    __delay_us(20);

    b.bits.b7 = LCD_DATA7;        // Doc 4 bit cao.
    b.bits.b6 = LCD_DATA6;
    b.bits.b5 = LCD_DATA5;
    b.bits.b4 = LCD_DATA4;

    LCD_EN = 0;
    __delay_us(20);

    LCD_EN = 1;
    __delay_us(20);

    b.bits.b3 = LCD_DATA7;        // Doc 4 bit thap.
    b.bits.b2 = LCD_DATA6;
    b.bits.b1 = LCD_DATA5;
    b.bits.b0 = LCD_DATA4;

    LCD_EN = 0;
    __delay_us(20);

    return b.Val;    // Tra ve ket qua doc duoc.
}
```



```
void lcd_put_byte(unsigned char rs, unsigned char b)
{
    // Khai bao bien.

    // Dinh nghia ham.
        LCD_DATA4_TRIS = 0;           // Cau hinh cac chan ket noi
LCD.
        LCD_DATA5_TRIS = 0;
        LCD_DATA6_TRIS = 0;
        LCD_DATA7_TRIS = 0;

        if(rs)
            LCD_RS = 1;
        else
            LCD_RS = 0;
        __delay_us(20);

        LCD_RW = 0;
        __delay_us(20);

        LCD_EN = 0;

        lcd_put_nibble(b >> 4);      // Gui 4 bit cao.

        lcd_put_nibble(b & 0xf);     // Gui 4 bit thap.
}
```

```
void lcd_ShiftLeft(void)
{
// Khai bao bien.

// Dinh nghia ham.
    lcd_put_byte(0,0x18);
}
```

```
void lcd_MoveRight(unsigned char p)
{
// Khai bao bien.
unsigned char i;

// Dinh nghia ham.
    for(i=0;i<p;i++)
    {
        lcd_ShiftRight();
        __delay_ms(100);
    }
}
```

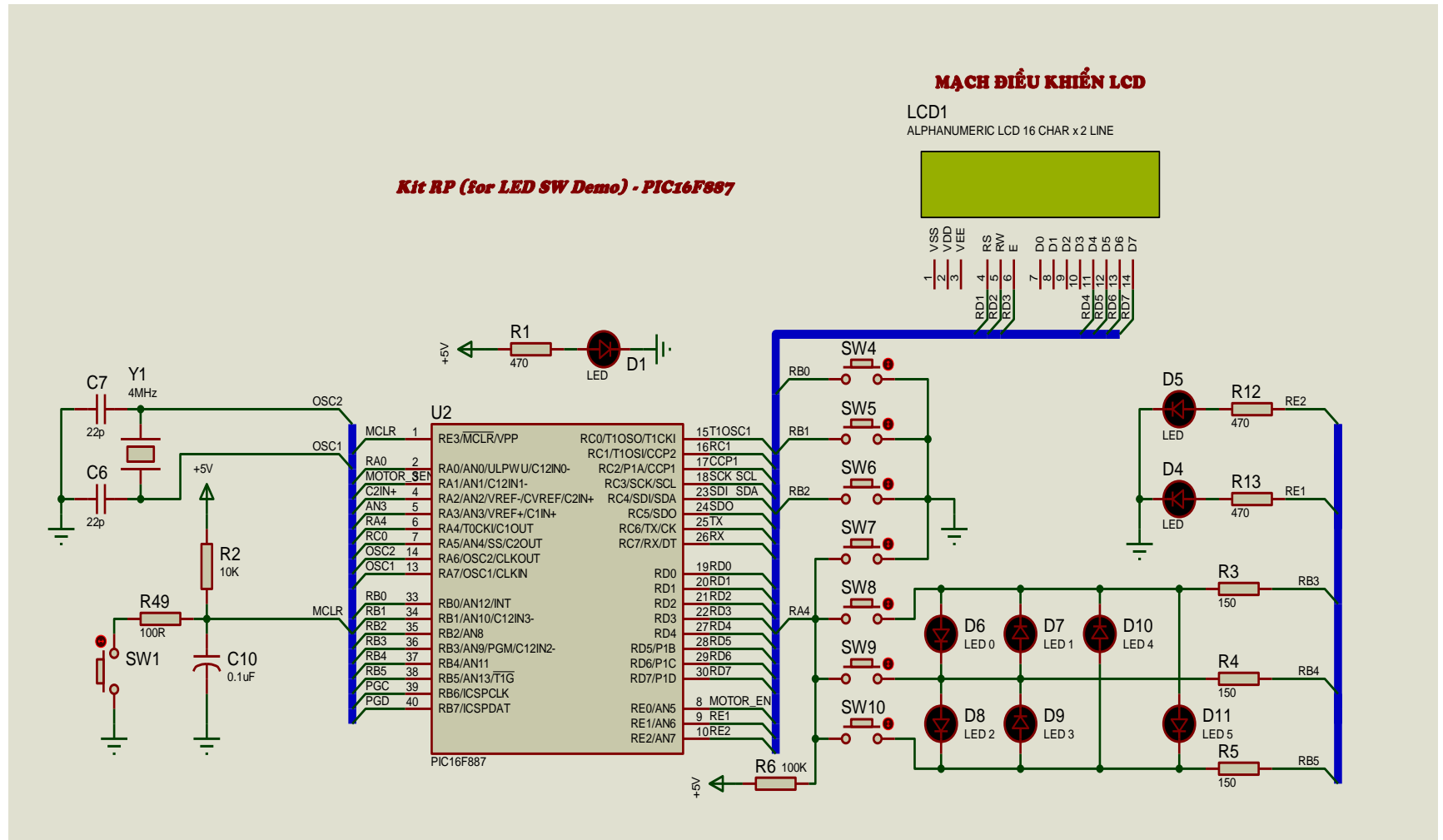
```
void lcd_ShiftRight(void)
{
// Khai bao bien.

// Dinh nghia ham.
    lcd_put_byte(0,0x1C);
}
```

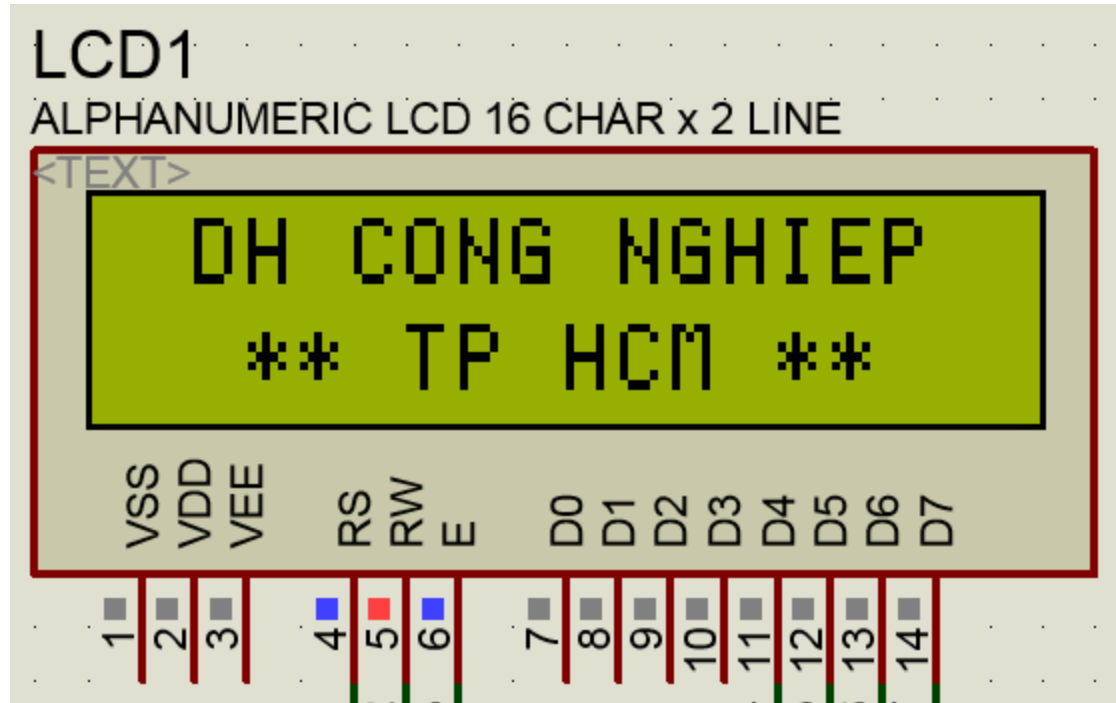
```
void lcd_MoveLeft(unsigned char p)
{
// Khai bao bien.
unsigned char i;

// Dinh nghia ham.
    for(i=0;i<p;i++)
    {
        lcd_ShiftLeft();
        __delay_ms(100);
    }
}
```

Lập trình LCD 16x2 trên kit RP

Ví dụ 1: hiển thị chữ không dấu như màn hình sau

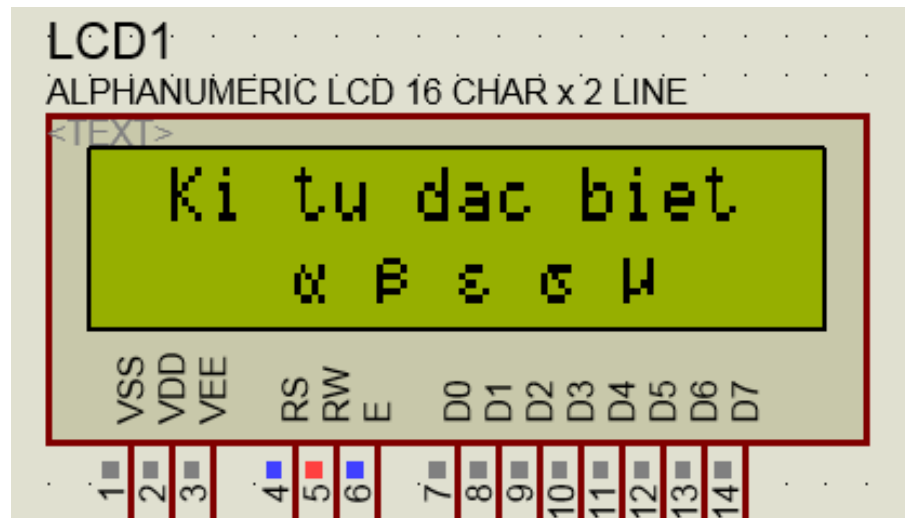


```
#include <xc.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>
#include <stdio.h>
#include "lcd.h"    // khai báo thư viện LCD
__CONFIG (FOSC_HS & WDTE_OFF & PWRTE_OFF & MCLRE_ON & CP_OFF & CPD_OFF &
BOREN_OFF & IESO_OFF & FCMEN_OFF & LVP_OFF & DEBUG_ON);

#define _XTAL_FREQ 4000000

void main()
{
    lcd_init(); //khởi động LCD
    lcd_puts("\f DH CONG NGHIEP\n ** TP HCM ** ");
    while(1);
}
```

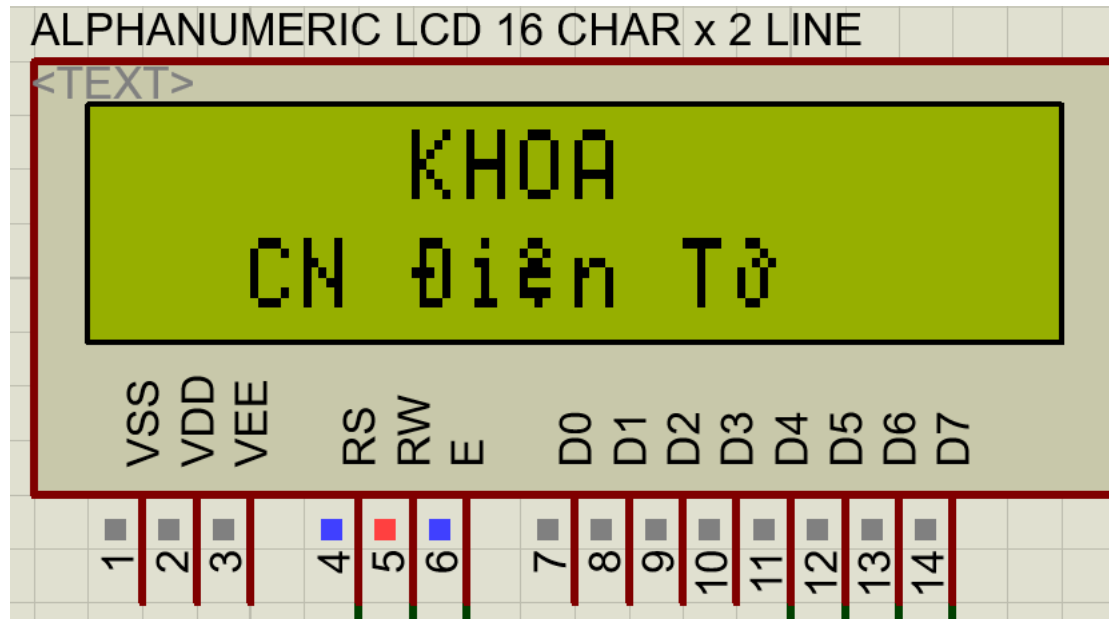
Ví dụ 2: hiển thị kí tự đặc biệt như màn hình sau

Ví dụ 2: Hiển thị các kí tự đặc biệt

```
void main()
{
    unsigned int i;
    lcd_init();
    lcd_putc('\f');           //xóa màn hình LCD
    lcd_gotoxy(0,0);          // đưa con trỏ đến hàng 0, cột 0
    lcd_puts(" Kí tự đặc biệt "); // hiển thị chuỗi
    lcd_gotoxy(4,1);          // đưa con trỏ đến hàng 1, cột 4
    lcd_putc(0b11100000);     // hiển thị kí tự
    lcd_gotoxy(6,1);
    lcd_putc(0b11100010);
    lcd_gotoxy(8,1);
    lcd_putc(0b11100011);
    lcd_gotoxy(10,1);
    lcd_putc(0b11100101);
    lcd_gotoxy(12,1);
    lcd_putc(0b11100100);
    while (1);
}
```

Ví dụ 3: Hiển thị chữ có dấu như màn hình sau


```

const char dat_line1[] = "KHOA"; // Noi dung hien thi Hang 1.
const char dat_line2[] = {0x43,0x4E,' ',0x00,0x69,0x01,0x6E,' ',0x54,0x02}; // Noi dung hien thi -Hang 2.
const char cgram_dat[] = {
    0x0E,0x09,0x09,0x1D,0x09,0x09,0x0E,0x00,           // Đ
    0x0C,0x12,0x0C,0x1E,0x10,0x1E,0x04,0x00,           // ê
    0x0C,0x02,0x05,0x12,0x12,0x12,0x0C,0x00,           // ử
    0x99 }; // Ma ket thuc chuoai la 99H

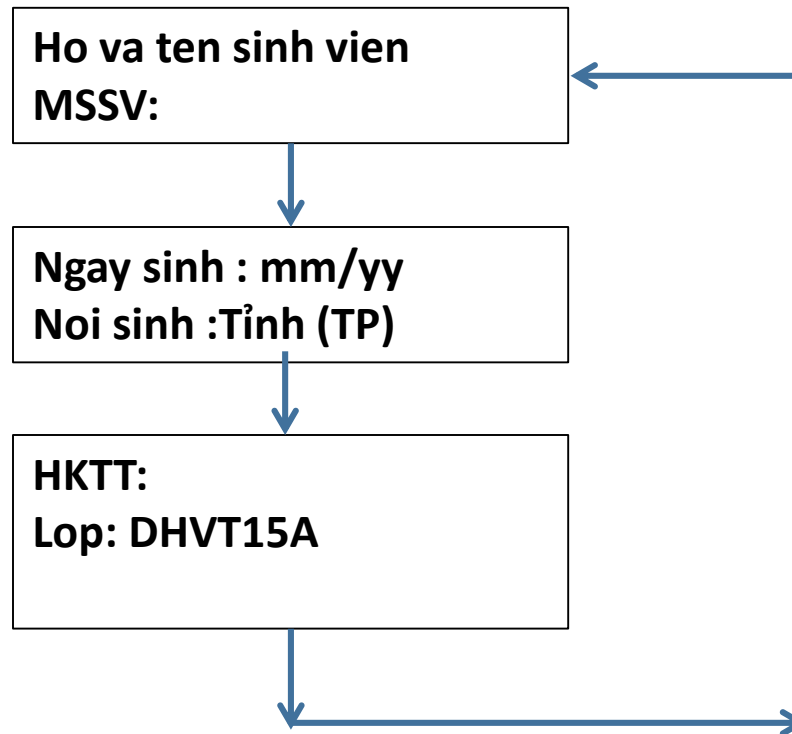
void main()
{
    unsigned char i;
    lcd_init(); // Khoi dong LCD
    // Xu ly nap ma ky tu dac biet vao CGRAM.
    i = 0;
    lcd_put_byte(0,0x40); // Lenh = 40H - Dat CGRAM co dia chi bat dau la 00H.
    while(lcd_busy()); // Kiem tra LCD bao ban.
    while(cgram_dat[i]!=0x99) // Kiem tra nap xong du lieu cho cac ky tu dac biet,
    { // ky tu ket thuc chuoai la 99H.
        lcd_put_byte(1,cgram_dat[i]); // Ghi cac ma ky tu dac biet vao CGRAM theo dia chi.
        while(lcd_busy()); // Kiem tra LCD bao ban.
        i++;
    }

    lcd_putc('\f'); // xóa màn hình
    lcd_gotoxy(5,0); // Xac dinh toa do bat dau hien thi cho hang 1.
    lcd_puts(dat_line1);
    lcd_gotoxy(2,1); // Xac dinh toa do bat dau hien thi cho hang 2.
    for(i=0;i<=9;i++)
        lcd_putc(dat_line2[i]);
    while(1);}

```

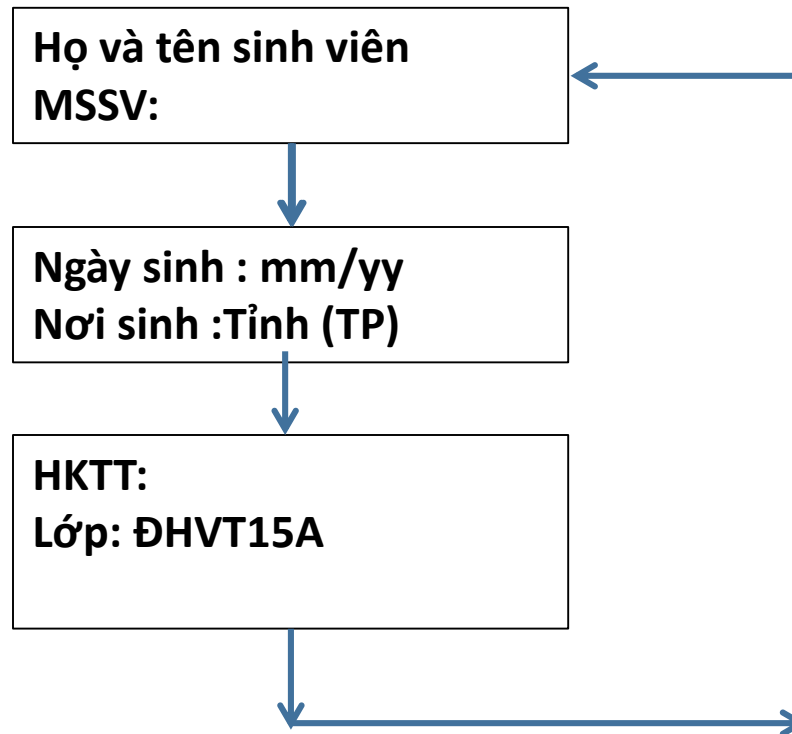
Bài tập 1

Viết chương trình cho PIC 16F887 hiển thị LCD 16x2 lần lượt 3 nội dung sau (tiếng Việt không dấu), mỗi nội dung hiển thị cách nhau 2s, lặp lại liên tục.

Bài tập 2

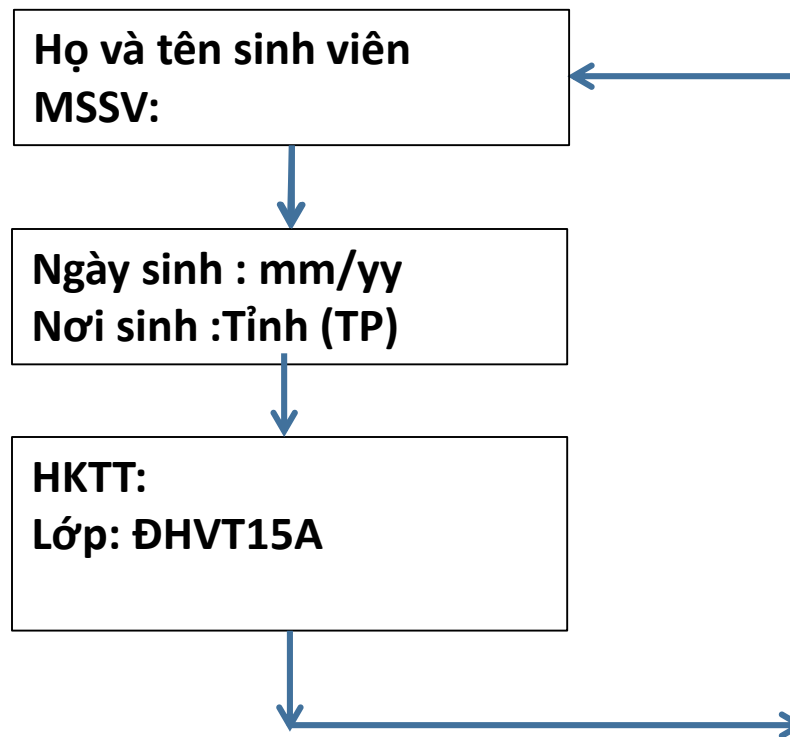
Viết chương trình cho PIC 16F887 hiển thị LCD 16x2 lần lượt 3 nội dung sau (tiếng Việt có dấu), mỗi nội dung hiển thị cách nhau 2s, lặp lại liên tục.

Bài tập 3

Viết chương trình cho PIC 16F887 hiển thị LCD 16x2 lần lượt 3 nội dung sau (tiếng Việt có dấu), theo yêu cầu sau:

1. Nội dung 1 chớp tắt 3 lần
2. Nội dung 2 dịch chuyển từ trái sang phải
3. Nội dung 3 dịch chuyển từ phải sang trái

YÊU CẦU BUỔI HỌC

➤ Mỗi nhóm sinh viên tự viết code, chạy mô phỏng trên phần mềm Proteus đúng yêu cầu bài toán:

1. Ví dụ 1, 3 : 4đ

2. Bài tập 1 : 2đ

3. Bài tập 2 : 2đ

4. Bài tập 3 : 2đ (về nhà)

➤ Thời gian làm bài :

➤ Thời gian chấm bài :